

KIÜRTÖS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Ünnepi hangulat a szentendrei Skanzenben A PILISI SZLOVÁKOK 25. BÁLJA Pilisszentlászló ismét kitett magáért

A Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum Pilis környékén élő embereket. Pilisszentlászló egyedülálló környezetében január utolsó számára fontos a szlovák örökség és a szombatján került

megrendezésre a Pilisi Szlovákok 25. Regionális Farsangi Bálja. Az eseményt, amely már negyed évszázada szimbolizálja a pilis környéki szlovákok egységét, büszkeségét és élő kultúráját, ezúttal a

Pilisszentlászlói Szlovák Önkormányzat szervezte. A közel 450 résztvevő, népviseletbe és ünnepi ruhába öltözött vendég, fellépő és zenész felejthetetlen hangulatot teremtett, tele zenével, táncsal és főleg az összetartozás érzésével és élményével.

A programot már hagyományosan a kétnyelvű Pilisi himnusz közös éneklése nyitotta meg, ezúttal a pilisszentlászlói Nefelejcs (Nezábudka) kórus kíséretével. A jelenlévőket a község polgármestere, Tóth Attila üdvözölte: „Együtt ünnepeljük közösségünket, hagyományainkat és mindazt, ami összeköt minket. Ez a bál már maga is hagyománnyá vált, hiszen évről évre összehozza a

Pilis környékén élő embereket. Pilisszentlászló számára fontos a szlovák örökség és a hagyományok, amelyek nem csak az ünnepek alatt vannak jelen, hanem mindennapi életünk részét képezik. Büszkék vagyunk arra, hogy hagyományainkat nemcsak megőrizzük, hanem tovább is adjuk” – mondta a polgármester.

„Emlékezzünk azokra, akik már nem lehetnek velünk, amikor éneklünk és táncolunk, és így őrizzük meg őket a szívünkben. Ugyanakkor fejezzük ki hálánkat azoknak is, akik aktívan dolgoztak azon, hogy ez a 25. jubileumi rendezvény megvalósulhasson. Ők a mi hőseink. Ez a találkozó alkalmat kínál új barátságok kötésére, mert minden együtt töltött pillanat hozzájárul ahhoz, hogy a pilisi szlovák közösség egyre erősebb, összetartóbb és élénkebb legyen. Legyen ez a bál múltunkhoz méltó, örömteli a jelennek, és adjon lendületet a jövőnek” – kívánta Tóth Attila Pilisszentlászló polgármestere.

Ezután az Országos Szlovák Önkormányzat elnöke

Hollerné Racskó Erzsébet szólta a bálozókhöz: „Idefelé jövet eszembe jutott a több mint húsz évvel ezelőtti, a hazai szlovák hetilap, a Ludové noviny hasábjain folytatott élénk vita a regionális identitásról és a magyarországi szlovákok regionális identitásának jelentőségéről. Ha egy földönkívülinek kellene elmagyaráznom, mi is az a pilisi szlovák identitás, elhoznám erre a bálra, és megmutatnám neki az önfeledten szórakozó embereket. A népviseletek, az ételeitek, a dalaitok, a folklór, ami a szívetekhez közel áll – az mond el a legtöbbet a pilisi szlovák identitás lényegéről. Kívánom, hogy még sokáig legyenek alkalmak, amikor az emberek ebből a régióból találkoznak, hogy még legyenek olyanok, akik ezeken az alkalmakon szlovácul beszélnek, hogy még okáig élvezhessék a szlovák zenét és táncokat. Köszönöm, hogy idén is veletek lehetek, és örülök a találkozásoknak és a beszélgetéseknek. Kellemes estét és jó szórakozást kívánok!”

A rendezvényt prominens vendégek is megtisztelték részvételükkel. Köztük volt Vitályos Eszter, kormányzati kommunikációért felelős államtitkár, a térség országgyűlési képviselője, Anton Paulik, a magyarországi szlovákok parlamenti szószólója, Alžbeta Klimászová, a Pest Megyei Szlovák Önkormányzat elnöke, Ignác Dávid, Szentendre jegyzője és Imrich Fuhl, a SlovakUm KFT ügyvezetője. A bálon számos pilisi, illetve környékbeli szlovákok által is lakott település képviseltette magát: Csobánka, Keszölc, Dorog, Piliscsaba, Piliscsév, Pilisszántó, Pilisszentkereszt, Esztergom-Pilisszentlélek, Sárísáp, Csővár, Kerepes, Párkány és Pilisszentlászló.

A kulturális program magas színvonalú volt. Elsőként a Losoncon született, magyar és szlovák gyökerekkel egyaránt rendelkező, már 35 éve Pilisszentlászlón élő, Kossuth-díjas és Liszt Ferenc-díjas népdalénekes Szvorák Katalin lépett fel. A bálon gömöri és liptói népdalokat, illetve huszita vándordalokat énekelt, ízelítőt adott a Bartók Béla által gyűjtött szlovák népdalokból, fellépését pedig szlovák-magyar farsangi dalokkal zárta. Utána következett a pilisszentlászlói Nefelejcs (Nezábudka) kórus. A népdalkör alapítója Dombai Pál volt, akinek köszönhetően baráti kapcsolatokat alakítottak ki más

településekkel. A kórus szlovák dalokat ad elő az ország szlováklakta régióiból és természetesen a helyi folklórból is. A népdalkör már két éve büszkélkedhet zenei kísérettel, ami új lendületet adott az énekeseknek.

A báli megnyitó zárásaként a Pilisi Szlovákok Egyesületének elnöke, Demjén Márta kiemelte: „Ez a bál bizonyítja, hogy a Pilisben még élnek szlovákok, létezik pilisi identitás, pilisi szlovák dalok és táncok.” - egyúttal ünnepélyesen megnyitotta a Pilisi Szlovákok 25. Regionális Farsangi Bálját.

A következő órákban az XLM zenekar kiváló kíséretével a főszerep már egyértelműen a táncé és az önfeledt szórakozásé volt, a táncparkett egy pillanatra sem maradt üresen. A vidám hangulatot tovább fokozta a tombolasorsolás, amelyen értékes ajándékokat lehetett nyerni. A fődíjat, három napot a Visegrád Hotelben, egy szerencsés piliscsévi résztvevő nyerte el. A multság végéhez közeledve, hajnaltájban ünnepélyesen bejelentették a jövő évi bál helyszínét: a 26. pilisi szlovák bált a Pilisszántói Szlovák Önkormányzat fogja megszervezni. A mostani bál résztvevői elégedetten távoztak, és megígérték, egy év múlva újra találkoznak, hogy folytassák ezt a gyönyörű hagyományt, amely már negyedszázada köti össze a generációkat, és élte a pilisi szlovákok szellemi gazdagságát.

(ik/luno/l)

Fuhl Imre felvételei

Keresztényi szeretettel

Igen nagy keresztényi szeretettel vettünk végső búcsút, János testvérünkötől, aki, még a múlt század első felében 1940. július 30. keddi nap reggelén éppen a II. világháború kezdetén született ősi szentlászlói családban. Az akkori szokásoknak megfelelően vasárnapi misét követően lett megkeresztelve a főtéren lévő kápolnánkban.

Szülei: Kocskovszki János római katolikus hitvallású földműves és Koszovszki Franciska. Mindketten ősi szentlászlói családból való helyi lakosok. A régi hiteles írások szerint, a Kocskovszki család 1736. esztendőben. A Koszovszki család 1770. esztendőben került az akkor még SENVÁCLAV – (SZENTVENCEL) nevét viselő településre. (Szent Vencel a legendás szlovák uralkodó szobra Pozsony várának bejáratánál található.)

Keresztszülők: Dombai István földműves és Franyó Magdolna hajadon. Mindketten szintén h ősi helyi lakosok. Fekete Béla plébánossága idején az örömteli esemény., amit beárnyékol az akkoriban kitört II. Világháború. A korabeli társaival együtt bizony keserves volt gyerekkora. A háború befejezését követő évek sem hoztak szebb jövőt az akkori társadalomnak.

János testvérünk az akkori időkben szokásos nagy lélekszámú mindkét ágon: (Édesapja Kocskovszki János, édesanyja Koszovszki Franciska) ősi szentlászlói családban született.

Iskolás éveit, korabeli társaival együtt itt a helyi Általános Iskolában járt. 1953 tavaszán megbérmálkozott. A következő évben 1954- ben igen jó eredménnyel fejezte be általános iskolai tanulmányait, az akkori embertelen „Rákosi rendszerben”.

A kötelező terményleadások idején szüleinek nem volt anyagi lehetősége legidősebb fiúgyermekük taníttatására.

János testvérünk katonai idejét leszolgálva 1967. július 1. kötött házasságot, a szintén ősi pilisszentlászlói családból való Dankovics Erzsébettel.

Az ifjú legénykorú János önerőből végezte el a különböző gépészeti tanfolyamokat, és tette le a hivatásos gépkocsivezető vizsgát.

Mint nehézgépkezelő, még a váci betonelem gyárban is dolgozott, miközben élete párjával nevelték az elsőszülött szintén János névre keresztelt fiukat, és a későbbi születésű leánygyermeküket Erzsébetet.

Azt követően a Pilisi Parkerdészetnél „szolgált”.

A munkához való pozitív hozzáállását, és humánus, jólelkű segítőkészségét minden cselekedetében nagyon sokan tiszteltük. Katolikus hitét, őseihez méltón igen odaadóan gyakorolta. Minden egyházi ünnepekhez szükséges munkálatokban, hólapátolástól az úrnap sátrak, körmeneti út díszítésében. Erdőkből való virághordástól az események utáni takarításig mindig, mindenhol jelen volt, és erejéhez képest ténykedett.

A temetőnk Petőfi utcai részét a kiskapuig, lehet mondani, hogy évtizedekig ő gondozta.

Szeretett János testvérünkötől igen nagy szeretettel és fájós szívvel búcsúzott tőle:

Felesége Erzsébet, leánya Erzsébet, fia József, unokái Eszter és Balázs, Izabella és István. Két testvére és családjaik, keresztszülők, keresztlánya, keresztfia, bérmafia, munkatársak, szomszédok.

Kedves idősb barátom és szomszédom János! Kemény küzdelemmel teli tüzdelt földi életed véget ért. Nyugodjál békében elődeid végső nyughelyén.

F R

Fogy népünk, egyre fogy

Alig vettünk végső búcsút szeretett János testvérünktől, újabb gyász borította be szeretett Pilisünk legmagasabban fekvő települését, szülőfalunkat Pilisszentlászlót.

Ismét megszólalt a hajdani Kékes település legmagasabb pontján épült pálos templomunk lélekharangja.

- „Ki halt meg már megint”?

- Záporoznak a kérdések a jó lelkű, elődei által örökölt keresztényérzelmű, derék munkát végző egyházi gondnokunk „Julkánk” felé.

Jómagam is szinte szó szerint ismételve a fentebb idézett kérdéssel fordultam igen kedves szomszédomhoz. Így tudtam meg az elsők között, hogy meghalt az egyik igen kedves szó szerinti gyermekkori barátom, Lackó.

Annak ellenére, hogy tudtam Lackó barátom betegségéről, mégis mellbevágó volt tudomásul venni, hogy ismét a távozás hosszú mezejére lépett az egyik gyerekkori barátom, aki 1947. október 10. született szintén Pilisszentlászlón pénteki nap reggelén. Hupek László és Koszovszki Cecília első gyerekeként. Az akkori Visegrádi út egyik házában. Fekete Béla plébánossága idején.

Még azon a hétvégén vasárnap lett megkeresztelve,

Fekete atya által. A keresztszülői feladatot Kocskovszki Lídia római katolikus hajadon, helyi lakos vállalta.

Lackó nálamnál naptár szerint két évvel előttem született, ez a valóságban viszont jó néhány hónappal kevesebb. Mivel „év vesztes” volt, csak egy évvel jártam alatta a helyi általános iskolában.

Az akkor még MŰM 227 ipari tanuló iskolát, mely Szentendrén a dicső szabadságharcosunk II. Rákóczi Ferenc nevét viselte, Lackó, mint kovács ipari tanuló 1 évvel előbb került be. László jó eredménnyel fejezte be a 3 éves iskolát, majd kiváló eredménnyel vizsgázott, Ezt követően még elég sokáig dolgozott a szerszámgyárban. Ugyanakkor édesapja révén kitanulta előbb a kőfaragó, majd a kőműves mesterséget is, olyan szintre, hogy előbb a saját házát, majd később leányának és fiának is igen csodálatos, házat épített. Nekem, illetve vállalkozásomnak, 1970-től tavalay tehát 2025 őszeig a legnagyobb barátom Lackó készítette a kőfaragó mesterséghez szükséges szerszámokat.

Kedves Barátom Lackó! Legyen néked könnyű szülőfalud temetőjének rögös földje!

F R

Búcsúbeszéd

Ma azért gyűltünk össze, hogy végső búcsút vegyünk Lászlótól. Egy olyan embertől, aki csendesen, dolgoosan, szeretetben élte életét, és sokunk számára volt, férj, édesapa, nagypapa, testvér, rokon, barát.

László 1947-ben született Pilisszentlászlón, iskolába is ide járt, és ahol egész életében kötődött a közösséghez és az emberekhez. Kovácsnak tanult, hosszú éveken át, dolgozott a Szentendrei Kocsigyárban. Szerette a kőfaragást, amit édesapjától tanult. Huszonkét éves korában feleségül vette Lídiát, akivel 56 éven át, éltek szeretetben, hűségben és összetartásban. Két gyermekük született, és László számára a család mindig az első volt. Családcentrikus ember volt, akinek az unokái különösen sok erőt adtak, akikben újra és újra örömet, értelmet és reményt talált.

Szerette mesélni a régi történeteket, a fiatalkorát, a munkás éveket a barátokat.

És bár miről beszélt, mindig volt benne egy kis humor, egy mosoly egy jó szó.

Most fájó szívvel búcsúzik tőle felesége, Lídia, fia Laci. Lánya Katalin, menyé Marika, veje Kornél, unokái Márkó, Dávid, Lackó.

Bérmafia, unokatestvérei, osztálytársai, volt kollegái, barátai és rokonai.

Mindannyiunk számára mást jelentett, de egy dolog közös: hiányozni fog. Búcsúzunk tőle, de emléke velünk marad.

Nyugodj békében László. Köszönjük az életedet, a szeretetedet. Emléked megőrizzük a szívünkben.

A család nagy tisztelettel köszöni, hogy elkísérték utolsó útjára.

Lejegyezte, F R

Bölcs mondások, Tibor atya gyűjteményéből

-A szó az emberiség leghatásosabb kábítószer.

RUDYARD KIPLING

-A szerelem olyan bűn, amelyben nem lehetünk tettestárs nélkül.

CHARLES BAUDELAIRE

-A legnagyobb hatalom: önmagunknak parancsolni.

SENECA

- A róka megváltoztatja a szőrét, de nem a természetét.

SUETONIUS

-A doktorok nagyon hasonlítanak az ügyvédekhez. Az egyetlen különbség, hogy az ügyvédek egyszerűen kirabolnak, míg a doktorok utána meg is ölnek.

A P CSEHOV

-Az állat, ha valamire szüksége van, tudja mennyire van szüksége? Az ember a léptéket nem ismeri.

DÉMOKRITOSZ

-Ki volt Csokonai idejében a debreceni kollégium rektora?

Nem tudom, de azt tudom, hogy kicsapta Csokonait.

JUHÁSZ GYULA

-Ha az ember azt akarja, hogy ne legyen láza, ne hőmérőzze magát.

MÓRA FERENC

-Az ember sok mindent hajlandó megcsinálni azért, hogy szeressék, de MINDENT hajlandó megcsinálni, hogy irigyeljék.

JEVGENYIJ JEVTUSENKO

-Köztem és Rockefeller közt van egy közös vonás - neki van pénze, nekem nincs.

KARINTHY FRIGYES

Nincs pardon a vízparton

Budapesti érettségi után egyenesen Szarvasra költöztem, hogy halász lehessen. Hálót netezni már előtte is tudtam. Azóta viszont minden folyónkban és természetes tavunkban tilos a halászat. A 24 órában minden természetes vizünkön betiltották a halászatot. 50 méteres

hálóval egyetlen húzással több száz kiló halat is lehet fogni, de horgászbottal csak a századrészt. Azóta több mint egymillió horgász vesz engedélyt évente. A Fidesz érában horgász eldorádó lettünk. Halbőséggel.

Losonci Miklós

Nemes cselekedet

Az alábbi nemes cselekedetre valló értesítések voltak találhatóak február 12. az idősebb korú lakosaink postaládájában.

Tisztelt Lakos!

2026. február 10-én tartott rendkívüli testületi ülés keretében az önkormányzat azt a döntést hozta, hogy mivel 2025-ben részesült valamilyen szociális támogatásban (szociális tűzifa,

gyógyszertámogatás, stb.) a „Rendkívüli időjárásra való tekintettel 1 m³ tűzifát biztosítunk az Ön részére, melynek kiszállítása a következő héten megtörténik a szociális tűzifa program mintájára 1 méteres kiszerelesben, ezért erre a lehetőségre külön nem kell jelentkeznie.

Tisztelettel az Önkormányzat nevében,

Tóth Attila,
Polgármester

Jelen idő

Jelen idő, minden nyelvben létezik. Pedig az eleje már múlt a vége pedig még a jövő. A múlt megismerhető (volna), de a jövő kifürkészhetetlen. Különben mindenki milliárdos lenne kizárólag tőzsdézésből. A globális felmelegedés már és még realitás. Évente 2-3 méterrel csökken Grönland jégsapkája, de még így is több ezer méter vastag 4 km a legvastagabb részen.

Újra vastagodni fognak, mert a szén, kőolaj és földgáz készletek kettő milliárd év alatt halmozódtak fel, az élővilág megjelenésével, viszont pár száz év alatt mindent elégetünk. Egy mai ember annyi energiát használ naponta, mint az ókorban a fáraó. Az energiaigény korlátlan. Az energiataralékok csak évtizedekig elegendők. Ennek ellenére egyre több az autó és egyre nagyobb méretűek. Szinte mindenki magányos, de minimum ötszemélyes autóval közlekedik. Száz lóerősökkel, pedig a megengedett sebesség a közutakon húsz ló lóerősökkel is elérhető volt, és a külső sávban az autópályákon is elég volt a kisautó kis fogyasztással és maximum 110 km/h sebességgel. Minden kerékpáros nemzet autós nemzet lett. Kína, India, az egész gazdag emberiség.

Évtizedekig síeltem még a Pilisben is. 300 m. tengerszint felett is a Nagy - Villámon. Idén télen az 1 300 méter tengerszint feletti Semmeringen

januárban már nem volt hó, csak decemberben. A januári svédországi televíziós riportokban már a leghidegebb hónapban sem volt hó csak decemberben.

Nálunk nincs már tavaszi belvíz és árvíz sem, mert nem volt hó idén még az Alpokban sem. Az energiahordozók elfogyása után, még ebben az évszázadban újra lesznek telek, hidegek és havak.

Idén az utolsó fagy április 8-án bolt Régen a Medárd június 8-tól negyven napig esőzéseket hozott. Mára a nyár meg hosszabbodott. Ezért csúszott a Medárdos csapadékbőség június 8. elé.

Az egész május esős volt, de júniusban 8- a után negyven nap helyett csak 4 napra számítok. Az őszi búzának jót tett a májusi eső. A kukorica, napraforgó nyáron kiéghet. Az őshonos feketefenyő bírja a melegedést, még tőlünk délebbre is összefüggő erdőségeket alkot, de a lucfa telepítések területe drasztikusan csökken. Az alföldi kocsonyás tölgyeseket már az árvízmentesítés óta lecserélte a sokkal szárazságtűrőbb akác. Észak-Afrikában nyáron mindig is minden kiégett, de télen minden zöld volt és télen tudtak termelni nem nyáron. Most melegtűrő akácot tudunk csak telepíteni, de idővel visszaáll a klíma az alföldjeinken is. Hegyvidéken marad a tölgy.

Losonci Miklós

Választás előtti elgondolkodtató Cicero írta, Krisztus előtt 68-ban

1. A szegény – dolgozik.
2. A gazdag – kihasználja az elsőt.
3. A katona – védi mindkettőt.
4. Az adófizető – fizet mindhárom helyett.
5. A csavargó négyük helyett pihen.
6. A részeges – öt helyett iszik.
7. A bankos – meglopja mind a hatot.
8. Az ügyvéd – összeveszíti mind a hetet.
9. Az orvos megöli mind a nyolcat.
10. A temetkező – eltemeti mind a kilencet.
11. A politikus – mind a tíz rovására él!

Pilisszentlászló kialakulásának körülményei II.

... Az okirat keletkezése előtti több száz évben a szervezett közösségi életet hitelt érdemlően írásos feljegyzéssel nem lehet bizonyítani. Nem zárható ki azonban annak a lehetősége, hogy már az említett okirat keletkezése előtt éltek itt, ha nem is klasszikusan szervezett formában, emberek. Elképzelhető, hogy éppen az említett erdőrengeteg nyújtotta a biztonság miatt maradtak itt csoportok, családok. A falukat körbevevő hegyek, dűlők, valamint a patakok szláv elnevezése is erre engednek következtetni.

Géza fejedelem, majd fia, Szent István király megkezdte a magyarság keresztény hitre térítését. Sokan elfogadták ezt az új tant. Azonban mint ez a történelemből köztudott. Koppány és népe fellázadt és fegyvert fogott az ősi vallás védelmére. A lázadás a Dunántúlon tört ki, mivel ott voltak a fejedelmi család birtokai. Koppány vezér, Géza fejedelem testvére a régi magyar törvény szerint a család legidősebb tagja lévén jogosan követelte a trónt.

Somogyból, ahol Koppány szállása volt, István földjére rontottak a lázadók. Veszprém alatt ütköztek meg, ahol István lett a győztes. Fogadalmához híven Somogy egész népét Szent Márton kolostorának akarta adni (Pannonhalma), a magyar nagyurak azonban lebeszéltek erről a tervéről. Ezért csupán a tized megfizetésére kötelezte őket. A foglyokat a kereszténység felvételére kötelezte, akik pedig vonakodtak megkeresztelkedni, azokat örök szolgásra kárhoztatta. Úgy látszik azonban, hogy nem csak az előbb említett büntetést szabta ki a lázadókra István király, hanem más is. Nevezetesen a széttelepítést. Ezt a feltételezést Kékesi említi először. Szerinte Koppány vezér lázadó pogányainak Baranya megyei Kékes nevű helységben lakó híveit ide telepítették, a jelenlegi Pilisszentlászlóra, és ezek alapították a községet. Ők hozták magukkal a Kékes nevet is.

Purucki Béla nyelvész, történész szerint is a lázadó magyarokat széttelepítették, és elvileg biztosra vehető, jutott belőlük a Pilisbe is.

A történelmi tankönyveink (Homán Bálint és Szekfű Gyula). És más történészek szerint is (Magyar Történet, Budapest, 1935, Királyi

Magyar Egyetemi Nyomda) ez a legvalószínűbb.

Honfoglaló őseink az új hazát nemzetségenként, törzsenként szállták meg. A lázadó vezérek leverése után ezeket, a szervezeteket az uralkodó széttelepítette. Győrffy György egyetemi tanár szerint István király más esetekben is alkalmazott áttelepítéseket büntetés gyanánt.

Purucz Béla szerint elgondolkodtatóak a földrajzi hely és dűlőnevek a Dunazugban és környékén. Több van belőlük, mely megtalálható a Dunántúlon is. Az áttelepítettek itteni életével, jelenlétével magyarázható az is, hogy a Pilisben sokáig tartott a pogány vallás tisztelete. 100 körül az esztergomi zsinatnak még szigorú határozatot kellett hoznia a pogány szokások ellen: „Hogy senki ne tartson meg semmit a pogány szokásokból, aki pedig azt teszi, ha az öregebbek közül való, negyven napig szigorúan vezekeljen, ha pedig a fiatalabbak közül való hét napon át, vezekeljen verésekkel.”

A Pilisben szigorú határozat ellenére még Kálmán király uralkodása idején is 1095-1114 üzték a pogány szertartásokat, a király azonban megtisztította a Pilist a pogány vallás követőitől.

Nézzük meg azonban a két évszámot. István király hittérítő tevékenységétől durván számolva 100 év telik el, és még mindig inkvizíciós módszerekkel harcolni a pogány vallás ellen.

Teljesen hihetetlen tehát, hogy Kálmán király egykettőre megtisztította a Pilist a pogány vallás követőitől. Egészen biztos, hogy nem. Nem csak a Pilisben nem sikerülhetett, de még másutt sem, hiszen még Tomori Pál (hadvezér-püspök), aki a 16. században élt és igazi hősként harcolt Mohácsnál. Így nyilatkozott az akkori vallási állapotokról: „Még él közöttük a pogány kor hite, hogy akiket megölnek itt a földön, azok a túlvilágon szolgálják lesznek.”

Sokat elfoghattak, börtönbe zártak. Másokat agyonverték és lehet, hogy néhányat elrettentő példaként kivégeztek. Ezekből az intézkedésekből azonban nem válik nyilvánvalóvá, hogy a pogányok mikor kerültek a Pilis erdőrengetegébe. A honfoglaló magyarság ugyanis a lakatlan, vagy szervezeten lakott erdőségek területét üresen hagyta. Ilyen kisebb foltok valóban voltak a Vértes-Pilis hegységekben. A pilisi pogányoknak

az állandó üldözés elől menekülniük kellett. A rejtőzködésre a legmegfelelőbb hely volt az erdő, a hegy, amely távol volt elsősorban a királyi szélhelytől, Esztergomtól. Ilyen előzmények után jöhettek az első családok a mai Pilisszentlászló helyére. Elmerengve a múlt rejtelseiben óhatatlanul is elgondolkozunk azon, hogy miért pont ezt a helyet választották a vallásuk miatt üldözöttek. Kellott, hogy legyen ebben a hegyek által övezett katlanban erdőirtvány, amit – ha kis létszámú is, de – valami népcsoport hozott létre.

Nem zárhatjuk ki annak lehetőségét sem, hogy az idetelepülők már itt lakó közösséget találtak. Ezen település nem biztos, hogy községünk jelenlegi helyén volt.

A jelenlegi községtől a Kisrigó vendéglőtől, mintegy ezer lépésre található a szép sík terület, amit mi őslakósok Kopanyicának – Kapásföldnek nevezünk, mert a nagyszüleinktől is így hallottuk. Tovább gyalogolva másfél kilométernyit ott találjuk a hajdani gyalogösvény mellett a Sámán sziklát, amelynél áldozatokat mutattak be az akkor

itt élő népek. A 19. századfordulón, a Lepence - patak forrásától mintegy ötven méterre találtak, illetve kiástak egy kézi faragású őrlőmalmot. A malomból egyértelműen következtetni lehet, hogy az őrlőmalmot is itt kellett megtermelnie az erdőirtványok, által kialakított földeken.

A falunk akkori eldugottsága lehet oka a kései benépesedésnek. Természetesen ezt a spontán beszivárgást nem lehet még a falu tudatos kialakulásának nevezni. Egyszerűn idejöttek vagy menekültek az emberek.

Egy írás említi, hogy létezett egy vadászház a mai templom helyén, ...”a Visegrád feletti Kékesen...” Építési évről nem tudunk, azonban már támpontot nyújt arra vonatkozóan, hogy 1290 előtt lakott volt a vadászlak közvetlen környéke. Ebből a kifejezésből, hogy a „Kékesen” nyilvánvalóvá válik, hogy a Kékes név már volt! És ahol, így is mondhatjuk – van egy vadászház. A vadászház kijelölésénél elsődleges szempont a jó vadászterület. Azonban joggal feltételezhető az is, hogy a király azért telepítette ide a vadászházat, mert itt talált munkaerőt, akiket az építésnél munkára lehetett fogni. Közülük került ki a vadászház szolganépe, vagyis a hajtók, solymászok, lovászok, fegyverhordozók, vadetetők közössége, akik később a falu magját alkották...

Folytatása következik.

F R

Csodálatos, jól szervezett munkavégzés

Igen Tisztelt Kedves Olvasók!

A munkával, tehát a munkavégzéssel kapcsolatban, mivel a munka tett minket emberré, „írástudóvá” nem számos, de mondhatni számtalan mondás „született” az emberré válás több ezer éves történelme alatt.

A hajdani sportöltöző lebontása, majd a helyére épülő turisztikai objektum építésével kapcsolatban az a mondás, hogy a „Munka dicséri mesterét” bevált.

Annak ellenére, hogy az egyszerű kétkezi dolgozó szakemberek - mesterek jól dolgoztak. Valóban derék munkát végeztek a létesítmény magasabb

2026 02 12

nem erkölcsi, de anyagi haszonlesés „osztandusz” (kinek mennyi jár) miatt, zsargonos szavakat használva szinte „dugába dőlt”!

Nos, fátylat a múltra! Szerencsére Önkormányzatunknak és főleg annak vezetőjének Tóth Attila polgármesterünknek köszönhetően, maradt pénz a befejezésre. A létesítmény környéke

példaértékű, ahogy ezt a kép is igazolja. Műszaki szempontokból a Petőfi és Béke utcát összekötő útszakasz precíz kivitelezése nem kíván dicséretet.

„Ezt bizony nem kell dicsérni!” – Mondaná az áldott emlékezetű Petkó Lajos kőművesmester, akinél inaséveimet töltöttem.

FR

A 67-ek

A világ leggazdagabbjai, akik Zelenskyt is meghívták. Elvégre most már ő is a világ leggazdagabbjai közé lopta magát.

Von de Leynnel együtt, akit szintén meghívtak.

"Félénk vagyok, de hódítani akarok"

Napóleon és Hitler után most Kaja Kallas és von der Leyen akarják legyőzni Oroszországot. Alacsony „szőkék felemás cipőben.

Losonci Miklós

Grönland

Most kell megszerezni mielőtt leolvad a jég a feltáratlan kincseiről. Hiszen évi 2,5 (hlt és fél) méterrel vékonyabb a jégsapka. Ami több ezer méter vastag. Vagyis minimum ezer év múlva már hozzáférhetőek lesznek a kincsek.

3 000 – ben. Csakhogy az olajkorszak után a globális felmelegedés is visszafordul, globális felmelegedésbe. Minimum 30, maximum 70 év múlva, és újra vastagodik majd a jégsapka.

Losonci Miklós

A falu

Apró pont a térképen, alig venni észre. Lustán álmélkodó háztetői, kíváncsi ablakai, virágos kertjei sutyorogva, cinkosan tereferélnek. A falut Margitkák, Lackók, Jankók, Jóskák, Mariskák, Manyikák lakják; jól ismerik egymás generációs történeteit. Itt a titkok nehezen őrizhetőek, röptük gyors – harag, szerelem, betegség, féltékenység, italos átok nem rejtekezik. De: a gyerekekre ráfigyel a szomszéd, az aggastyánnak jut kenyér és simogató szó, a megfáradt nénikéknek bevásárol valaki. És azok a vasárnapok! Reggel misére szólít a templom harangja, s aztán délidőben gyöngyöző húsleves tálal a ház asszonya. És süteményt visz a szomszédnak, és arra is van idő, hogy csevegjenek. És elmondják, hogy semmi baj nincs, ha egészség van. De olykor gonosz mentő érkezik a faluba. Vijjogását mindenki meghallja. És riadtan kutat a gondolataiban: vajon kivel történt a baj? Mert hát szép-szép az a falusi sírkert, de ne legyen még vége, görögjön tovább az élet története.

Az én falum Pilisszentlászló, azaz Senvaclar
Kép: Sáfár Pál festőművész alkotása:
Pilisszentlászló
(Forrás: internet)

Éva Vasvári

A Hit

A pótolhatatlan szerepet játszott és játszik ma is az emberi életben.

Megvilágította a világ működését, és mindenkor biztonságot, védelmet, reményt és vigaszt nyújtott. A népi hit formái szorosan kapcsolódtak a vallásossághoz. Szülőfalunkat vallásosságát

mege erősítendő, számos szépen gondozott kereszt ékesíti. Egyik rögtön a Szentendrei úton a falu felett. A másik a Béke utca végén lévő amely jelenleg felújítás alatt van. A helye viszont nagyon szépen lett kialakítva ékessége lesz a Béke utca végének. A következő a képen látható derék szorgos kezek által gondozott kereszt a turisták által kedvelt Spartakus ösvény felé vezető út szélén található. A templom melletti temető bejáratát egy szépen faragott kőkereszt ékesíti.

A népi vallásosságnak számos megnyilvánulása volt a liturgikus év során.

A Mária kultusz, a szentek szobrainak vagy képeinek tisztelete és az ereklyék csodatevő erejébe vetett hit, a szentképek, zarándokhelyek, valamint a jelvények és amulettek tisztelete a népi vallásosság részét képezték, és a vidéki ember képzeletében mélyebb dimenzióval bírtak.

A keresztény vallásosság alakította a kultúrát, és a kulturális műtárgyak pedig hozzájárultak a vallási szertartások szépségéhez és méltóságához, ami befolyásolta a hívők vallásosságát és vallási elképzeléseiket.

F R

Lovak

Mellettük nőttem fel a lakótelepünk legszélső házában. A következőben már a gazda lakott. A szántó lovak voltak a legnyugodtabbak. A fuvaros lovak annál idegesebbek a forgalom miatt. A „ledolgozatlan” házi kedvenc lovak a legkomiszabbak.

Kétszer vettem pónit a gyerekeimnek. Pár év

eltéréssel. Mind a kétszer, mindhárom gyerekem egyszer rájuk ült, de többé soha. Fél év után mindkétszer eladtam a lovaimat.

Az érdeklődés teljes hiánya miatt. Mindennek kétszer örülünk. Vételkor és eladáskor.

Losonci Miklós

Frankó

Gyerekkorunkban így neveztük azt, ami nagyon jó volt. A legjobbra viszont az egész lakótelepünkön azt mondtuk, hogy „franyó.” Hatvan (61) éve ott senki nem sejtette, hogy ez egy családnévből ered. Az interneten a Google-on be kell pötyögni, hogy Domovina 2026. 01. 19. „Azért jöttünk erre a világra, hogy maradandó értékeket teremtsünk.”

Ezzel a Franyó Rudolf idézettel kezdődött a riport, és a faluval, templommal és az író házával, a hatvanöt (65) saját könyvvel. Elmesélte Rudolf a faluban és a faluért tett munkáit. A polgármesteri eredményeit: víz, orvos, pap szerzését.

A Salamon-torony a fellegvár és az esztergomi felújítás sajátkezű és csoportja munkavégzését.

A Jánosik legendáit. Az apai családfát. Több évszázadra visszamenőleg. A gyerekkori fényképeket, osztálytársakat. A számos elismerést, kitüntetést. A magyar kultúra lovagja címet. Mindezt a falu utcáin sétálva is. Végül hetven évesen egyedül felépített kálvárián

sétált a kereszt felé. Pedig, ahogy az elején kezdte: „Én is ugyanúgy mezítláb kezdtem az iskolás éveimet, mint néhány osztálytársam”. Egy csodálatos élet. Ez már nem frankó, ez „Franyó”

Losonci Miklós mérnök tanár

Kiüldözés - 80 éve történt

Most már bátran kijelenthetjük, hogy számos németajkú testvérünket, nem kitelepítették, de nagyon durva alattomos módon elűldözték! Szegényebb lett Magyarország a 80 éve kiüldözött németajkú honfitársainkkal. Emlékezzünk tehát a hazájukat elhagyni kényszerült sváb lakosságra! Több évtized elmúltával alig vannak még élők, akik emlékeznek-émlékezhetnek még az embertelen eseményre.

Emlékezzünk tehát a hazájukat elhagyni kényszerült németajkú lakosságra! A legidősebbek közül is már csak nagyon kevesen emlékeznek azokra a magalázó, rettenetes napokra, 1946. február 28. és március 5. közötti időkre. Ezen időszak alatt el kellett hagyniuk hazájukat, hiába voltak egytől egyig őslakosok, akik szinte három évszázaddal magyar gyökerekkel rendelkeztek.

Házukat elvették mindenféle ellenszolgáltatás nélkül. Otthonuk másé lett. Húsz kg. –os

élelmiszer-csomaggal útnak indították őket Németországba. Ugyanakkor, még az sem volt mindegy, hogy miből állhatott össze ez a húsz kiló. Így szólt a határozat: 1 kg. zsírt, 2 kg. húst, 7 kg. lisztet, kenyeret, vagy tésztát, 2 kg. hüvelyest, 8 kg. krumplit vihetek magukkal, illetve 8 kg. ruhaneműt. A pályaudvaron mindezt újra megmérték, és akinek valamiből a megengedettnél több volt, attól elvették. Az elűldözötteket az itthon maradók búcsúztatták. Zenekarral kísérték őket a vonatig. Előfordult, hogy a vonat az állomáson rekedt, utánuk szaladtak. Vitték kis lábaskákban az ételt, vitték a kalácsot, amit csak találtak otthon. Újra elbúcsúztak, sírva fakadtak újra. Amíg a marhavagonokból álló szerelvény elindult a kiüldözöttekkel. Németország felé.

A vagonokat virággal díszítették, és nemzeti színű szalaggal. Minden vagon oldalára a következőket írták: „Isten veled hazánk!” Nagyon jól tudták, hogy nem a haza volt hozzájuk mostoha, hanem annak országveszejtő, Moszkvának behódolt politikusa.

El kellett hagyniuk szülőföldjüket. A kollektív felelőségre vonást. A „fasiszta svábok” kitelepítésének tervét Nagy Imre és politikustársai már 1945 áprilisában elkezdtek kidolgozni, úgy vélvén, hogy „a hazaáruló volksbundista svábokat” el kell távolítani a szocialista Magyarországról. A minisztertanács 1945. december 22. ülésén Nagy Imre belügyminiszter (MKP) terjesztette elő a kitelepítés végrehajtását, szabályozó rendeletet. A fenti valóban megtörtént eseményekkel kapcsolatban, nem tudom visszatartani magam az alábbi megjegyzéstől:

-Az bezzeg jó volt annak idején az 1700-as években, amikor a törökök után elnéptelenedett falvakba, városokba, svábok érkeztek, akik egy-két évszázad elteltével már honos, itt született

magyarokká váltak, és igen szorgalmas munkával nagyban hozzájárultak közös hazánk Magyarország gazdasági fellendüléséhez. Az csak természetes, hogy közös hazánk más nemzetiségeihez hasonlóan ősi sváb nemzetiségi hagyományait is megőrizték!

Tudjuk, hogy nem csak ők szenvedték meg a kitelepítés borzalmaival a második világháború után, de a többi nemzetiségekhez képest, a németajkú honfitársaink elüldözése volt a legdurvább.

Összeállította: F R

Drobilits István

1972. február 7-én halt meg DROBILITS ISTVÁN ifj. kőműves mester.

A családi hagyomány szerint nagyapja, kőfaragó mesterként, részt vett a Lánchíd építésén. A tanonciskola után elvégezte a Felsőfokú Iparrajz-iskolát. Mint Möller István és fia, Möller Károly műépítészek tanítványa, pallérként dolgozott, de

már fiatalon önálló építési vállalkozó lett. Két öccsével, Lőrincsel és Antallal, együtt dolgozott az építkezéseken. Jól beszélt németül, szerbül, dalmátul, tótul is, így eljutott Bácskába is Möllerék építkezéseire. Szentendrén is több nagyobb építkezésen dolgozott, de sok nyaraló és villa felépítése is a nevéhez fűződik. Ilyen volt például a városháza, Khuen Héderváry, Antolik, Horay villa. Saját házat a Kölcsey utcában 1931-ben emelte.

Több egyesületnek, szervezetnek volt tagja. Római Katolikus Egyházközség, Legényegylet, Vöröskereszt, Rokkantségélyező Egylet, 914. sz. cserkészcsapat, Ipartestület, Dalmatian Brat. Hamvai a számárhegyi katolikus temetőben nyugszik.

Szentendrei arcképcsarnok alapján
A képen az Antolik villa.

Kigyűjtötte: F R

Sztálin, a generalisszimus

Hogyan éhezett halálra 50 000 magyart a Doni fogolytáborokban?

Tífusz, éhség, elgyengülés

Ami még az éhségnél is rosszabb a szomjúság. Az áldozat a halál előtt már nem fázik. A pokol tornácok. A menedékhelyek nem, vagy csak kicsik voltak. Ideológiai. A megszállókat el kell pusztítani, erről szólt a verdikt. A hadifogoly táborokban nem volt ellátás. A front közelében viszont (rájöttek) – hogy nem tarthatták a foglyokat.

A marhavagonok ajtóit bezáródva. Ötvenezer katona bennük. A II. Magyar hadsereg jelentős része nem a Don-kanyarban pusztult el. A régi 8 lovas vagonokban 80-100 magyar hadifogoly. A szovjet katonák kedvétől függött az életük. Egy rossz pillantás és vége az életnek.

Ahogy a vonatokra vártak, a magyar foglyok élete az öröktől függött.

Ekkor születtek olyan események, amelyek józanésszel felfoghatatlan embertelenségek, mint fagy - éhség-vagonok túlterhelése. Ezek mind embertelenségre valló dolgok.

Az első nap valahogy eltelt. Nem kaptak sem vizet, sem ételt.

Szomjúság a legrosszabb. Amikor megállt a vonat, haláltusa egy marék hóért.

Helyrekattantak a zárok. A levegő elfogyott, a halottakkal együtt.

Nem kaptak vizet, ételt. A szomjúság volt a legrosszabb.

A higénia. Nem volt WC nem volt vödör. A halottakkal együtt. Az emberek, meghaltak állva és testük, ide-oda düledezett.

Az állomásokon mikor megállt a vonatok, sokszor csak 15 – 20 voltak még életben. A túlélésért kilökték a holttesteket. Voltak, akik imádkoztak, voltak, akik meg sem szólaltak, mert a friss hideg levegő megcsapta tüdejüket.

Danteni - pokol.

- Gyerünk kutyák! Kiáltozták az örök.

Akiket a vagonokban, a tömeg védett az eldőléstől.

A holtakat kirángatták a vagonokból.

Akik viszont túléltek, irigyelték a holtakat. A megérkezésük sóhalat kaptak, a só okozta szomjúságokat. Vizet nem kaptak. A holtak melletti kiolvadt hólét itták.

Sós hal, víz nélkül, csoportosan aratott a halál. Egy darab krumpliért, kenyérért haláltusát folytattak. Ha elaludtál zsebedben egy darab kenyérrel, reggelre kivették és megöltek érte. A halottakat is megették. Imádkoztam, hogy ne vállaljak olyanná.

Sokan már beszélni sem tudtak.

Csak ültek, és semmit nem érzékeltek.

Az ezekből eredő tífusz befejezte életüket. A halottak eltüntetésére gondot jelentett. Csak gúlákba rakták, majd tavasszal eltemették őket.

Hogyan éhezettek halálra 50 000 magyart a Doni Fogolytáborokban? A 64. táborról nem szól a fáma.

A tábor nagyon mesze volt, minden lakott helytől. "A tetvek" mindent elleptek. A munkaerő nagyon kellett. Az alapanyag kevés volt. A normákat a „sztahanovistáktól” vették át, a kiéhezett foglyokra. 60 ezerből alig 10 ezer került haza, akik közül nagyon sokan haltak meg idő előtt.

Amerikai fogságnál 5 % volt az elhalálozás.

EGÉSZSÉGÜGY

Az éhhalál ellen nem volt orvosság.

Az éhezéstől összeszorult, kiszáradt.

Koponyabetörés, a „VÍZUM” a tábor elhagyására.

A halottaknak, beverték a koponyacsontjukat!....csak úgy hagyhatták el a tábor.

A háború befejeztével, még nem engedték haza, a hadifoglyokat.

500 gramm = 50 dkg. kenyér = 1 m³ kézzel kivágott fa ára.

HAZATÉRÉS

Az első magyar marhavagonok bennük a maréknyi túlélővel csak 1947. – ben érkeztek haza.

Tom András

A vagonokból nem katonák, hanem a 20 évesen bevonultak immár 40 éves arccal, testtel érkeztek.

A Szocialista szovjet paradicsomban. A hazatértekkel szigorúan bizalmas papírt íratnak alá, hogy ők egy paradicsomból érkeztek. Gyerekeiknek sem merték elmesélni, nehogy bajuk essen.

Az ötvenezer fogolynak nem emeltek emlékművet. Akiket viszont 1945- ben fogolyként hurcoltak el, azoknak sem volt jobb a sorsuk.

Egy embertelen rendszer áldozatai, ahol orosz tehenek legelésznek, ott a magyar hősök csontjai porladnak.

Öregek szerelme

Kora tavaszi napsütéses vasárnap van. A falu a déli harangszót várja, hogy az ünnepi asztalhoz ülhessen. Rozina néni a konyhában már régen elvégzett mindent: az ebédet a mise után befejezte, és félrehúzta a sparhelt szélére, hogy meleg maradjon. Az asztalt megterítette. Abban a pillanatban, amikor a ketyegő órára nézett, meghallotta a nagy harang első kondulását.

- Miso, hallasz? – emelte fel kicsit a hangját, bár tudja, hogy férje is úgy várja ezt a felszólítást, mint egy parancsszót. - Gyere ebédelni!

A hátsó szobából fojtott köhögés, majd papucscsoszogás hallatszik, ami jelzi, hogy közeledik a megszólított személy.

- Igen, rendben van - nyitja ki a konyhaajtót az öreg Kara. - Amikor a harang megszólal, zörögni kell a tányéroknek és kanalaknak. Így van rendjén, így bizony!

- Nálunk már több mint hatvan éve, minden áldott vasárnap – helyesel a néni.

Az öreg Kara az asztalfőre ül. Határozott mozdulattal a leveses tálhoz tolja a tányérvát, amelyben gőzölög az illatos, finom húsleves.

Rozina néni tudja a kötelességét, már több mint hatvan éve ő szed a férjének.

- Elég! - emeli fel a jobb kezét az öreg Kara. - Nekem ennyi elég.

Amikor már Rozina néni is szedett levest, és jobb kezébe vette a kanalat, aggódalmasan megszólalt, mintegy figyelmeztetve férjét:

- Vigyázz lelkem! A leves forró, mint a tűz. Nehogy megégesd azt a szép piros ajkakat!

- Mi van veled, hé? – csodálkozik az öreg. – Még hogy szép piros ajkamat! Hol van az már, hová lett az, aranyom?

- Nono, még nincs minden elveszve! – mosolyog sokatmondón Rozina néni.

Az öreg Kara nincs hozzászokva az ilyen erkölcstelen beszédhez, különösen fényes nappal nem, ezért, hogy zavarát leplezze, gyorsan ledönt egy vörös borral teli kétdecis poharat.

- Ne igyál bort evés előtt, lelkem! – figyelmezteti férjét Rozina néni. – Még rosszul leszel itt nekem!

- Mikor láttál engem berúgva, vagy mikor lettem rosszul a bortól? – mordult élesen a feleségére az öreg Kara. – Ilyet még nem láttál és nem is fogsz!

- Akkor mitől olyan vörös az orrod? – nevet ravaszul a néni.

- Hiszen nyár van, biztos leégett - feleli büszkén az öreg.

Rozina néni hihetőnek tartja a választ, elismeréssel nézi a férjét. Aztán hirtelen hozzá hajolt, és szemét az öreg arcra függesztette:

- Miso, kérlek, valld be ezen a szent napon, hogy már csak a bort kedveled, engem már nem is szeretsz.

- De szeretlek, - szakadt ki az öregből – még a saját jól nevelt gyerekeimet se szeretem jobban...

- Nem úgy gondolom, Miso, hanem másképp... Úgy szeretsz, mint férj a feleségét?

Az öreg Kara várt, hallgatott egy kicsit.

- Nézd, aranyom! – mondta aztán kétségek között – Nézd csak ezt a csirkepaprikást nokedlivel! – mutat a tányérvát. – Az ilyen paprikás ritka, mint a fehér holló. Ilyen paprikást még az anyám, nyugodjék békében, még ő sem tudott főzni.

- Miso, ne beszélj mellé! – Vágott férje szavába Rozina néni. – Én azt kérdezem, hogy szeretsz-e, te meg valamilyen paprikásról locsogsz itt.

- Hiszen arra felelek, amit kérdeztél - folytatja most már nyugodtabban az öreg. – Erről a paprikásról, a te a paprikásodról beszéllek. Emiatt a paprikás miatt fáj fejem, méghozzá nagyon. Ahogy telik az idő, annál jobban fáj...

- Mi fáj?
 - Hogy az idő múlik és mi is elmúlunk... Nyolcvan év felett már minden megtörténhet - mondja az öreg fájdalmas hangon.
 - Anyád annak idején még a kilencvenedik évét is elhagyta... Nagyon jó anyagból vagy - nyugtatgatta a férjét a néni.
 - Lehet, hogy ez a paprikás az utolsó a földi életemben, - folytatja Kara Miso. - Úgy szeretem, de úgy... Jobban, mint az életemet - mondta fájdalommal reszkető hangon. - A paprikásod a legnagyobb fájdalmamban is felvidított, védelmezőm, vigaszom és örömöm volt ebben a nehéz és elátkozott életben...
 - A paprikásom? - nézett rá rémülten Rozina néni.
 - Hát, nem egészen - mosolyog titokzatosan az öreg Kara - hanem a személy, aki annyi éven át

főzte nekem ezt a paprikást. Te! Te vagy az, galambom... Te, Truszka Rozina, te, szép szemű feleségem.

A két öreg arca megkomolyodott. Csak a szemük égett boldogan.

(Szlovákból fordította Zsembery Teréz).

Jó egészséget, jó munkát s minden más jót kívánva üdvözöllek.

Maj sa pekne a nič sa neboj, lebo dobre aj tak nebude! (Vždy takto sa lúčil so mnou Ján Sirácky, kamarát z Bratislavy. A aj ja tiež takto sa lúčim s dobrými priateľmi). Z.

Érezd jól magad, és ne félj semmit, mert jobb úgy sem lesz! (Mindig így búcsúzott tőlem Sirácky János, barátom Pozsonyból.)

Barkányi Valkán Zoltán

Szent Julianna életrajza élete röviden

Szent Julianna, a Kisásziai Nikomédiában született ókeresztény szűz, vértanú, élete a kisásziai pogány családból származott. Apja Africanus kilencéves korában eljegyeztette a lányt egy Eviláziosz nevű pogány férfival. Julianna 18 éves korában kormányzóvá kinevezett Eviláziosz követelte a jussát, de az időközben kereszténnyé tett Julianna azonban csak úgy ment bele,

ha Eviláziosz is felveszi a keresztény hitet. Julianna hajthatatlan maradt, és Eviláziosz kínzásokkal árasztotta el, amikor Julianna hajthatatlan maradt. Juliannát megölte 304-ben, és a keresztény egyház szentként tiszteli a szűzet. Julianna ünnepét február 16-án üli meg.

Életmódváltás okosan!

A legújabb generációs „gombacsoda”. Köszönhető mindez a készítmény különlegességének, hiszen a termékfejlesztő, dr. Szabó Nikolett a legújabb generációs „gombacsodát” tette az asztalunkra, ami nemcsak magyarországi léptékben egyedülálló. A sikeres indulásban személyesen is nagy szerepe volt, hiszen számos rendezvényen ismertette meg a

Myco Essence Elixír értékeit közvetlenül az aktív munkatársakkal. És nagyban hozzájárult az életminőséget fontosnak tartó hálózati vezetők és fogyasztóik nyitott hozzáállása: így robbant be a köztudatba az elixírünk, melynek folyamatos ellátásért nagy erővel dolgozik a háttér.

Losonci Miklós

Mert nem vagy méltó rá

Hozzánk, Mogyorósbányára 1945. január 6.-án kora reggeli órákban érkeztek az első orosz katonák. Az amerikai repülők azonban többször is bombázták, a frontvonalban lévő községet. Óriási hatásfokú gyújtóbombáik által több család istállójában benn égett a lábasjóság, és sorra égtek le a háztetők. Egyéb robbanóbombáiktól házrészek dőltek szét. Óriási anyagi károkat, és emberáldozatokat okozva ezzel, az ártatlan szorgos-dolgos, becsületes keresztényéletet élő többségben szlovák ajkú lakosoknak.

Hadászatiilag viszont teljesen értelmetlen volt, hiszen csak kisebb szakasznyi csapattestek tartózkodtak német részről a községben. Esztergom közelsége, lehetett, illetve volt oka, hiszen az első királyi városunk, a második világháború alatt három hónapig tartó utóvédharcok színtere volt. Mint az köztudott, a város ekkor háromszor cserélt gazdát, és tizenegy légitámadás érte. Ebből jutott Mogyorósbányának is.

Mikor korán reggel megérkeztek a táti úton az első alakulatok, elsőnek a sebesültjeiket igyekeztek elhelyezni. A plébánián, iskolában, azonban még ott voltak a német sebesültek, akiket bajtársaik a vészhelyzet miatt már nem tudtak magukkal vinni.

Az orosz katonák, kissé barbár módon, de gyorsan, a számukra legegyszerűbb megoldást választották:

- Fogták a német járóképtelen sebesülteket, egyszerűen, kirakták őket az udvaron lévő hóba. Ezek szegények valóban járóképtelenek voltak, mert akik csak mozogni bírtak azokat bajtársaik, előző nap magukkal vitték nyugat felé. Miután végeztek, hozták helyeikre saját sebesültjeiket.

- Meglepetés lett úrrá arcukon, mikor kérdéseikre,

-Germani jeszt. – szinte saját nyelvükön kaptak választ a szlovákajkú lakosoktól.

-Az orosz katonák ennek öröme meglátogatták a mogyorósbányai pincéket. Itták a bort, s a pálinkát

Ettől és minden bizonnal a fáradtságtól is hamar lerészegedtek.

Így volt ez akkoriban, szinte íratlan szabályként, hogy egy adott község, város, vagy egyéb terület elfoglalásakor huszonnégy óra pihenő járt. Ez a pihenő inkább arról szólt, hogy kondérba való élelmiszert szerezzenek, majd alkohollal enyhítsenek a harcokban megkérgesedett szívükön.

Nos, Igor aki a plébánián elhelyezett sebesültek mellé volt osztva kiségitőnek, miután visszatért beosztott helyére, ismét bort kívánt.

Bement tehát a plébániára és ivott még egy kevéskét a miseborból. Réveteg tekintete megakadt a fogason, lógó reverendán, és miseruhákon.

Tetszett ám neki, annyira, hogy leakasztotta a reverendát és felvette magára. Ivott még egy – két kortyot a miseborból, majd leakasztotta, és magára húzta az egyik miseruhát is majd az oltárhoz ment, és ott gúnyolódva utánozta a papi teendőket. Szegény szerencsétlen egyszerű elnyomott biztos vallásos szülők gyermeke az italtól, és szenvedéseitől elveszítette tartását, és a papi méltóságot megsértve viselkedett.

Parancsnoka, Vaszil idősebb ötven éven túli Főtörzsőrmester, aki még a cár atyuska idején született hithű keresztény, mikor meglátta, felelősségre vonta és az út túloldalán lévő patak szélére lökdöste, előhúzta oldalfegyverét, gondolkodott, majd visszakísérte a plébániára és azt mondta: - Vedd le a miseruhát és a reverendát, mert nem vagy méltó rá, hogy felszentelt ruhákban halj meg! Ezután kivezette ismét a patakpartra, majd közvetlen közélről tarkón lőtte, és lábával letaszította a patakba.

A valóságban megtörtént elbeszélést, örök emlékezet okául írásba foglalta:

F R

Rég volt

Dédszüleim, még a kiegyezéskor születtek. 4 elemi után 10 évesen kezdtek pénzt keresni. Addigra tudtak számolni és írni, olvasni is. Egyiknek kilenc gyereke volt. A másiknak 10. Nem iskolában

tanította őket haszontalan, bonyolult hülyeségekre, hanem magával vitte őket a mezőre. A tíz gyerek versengett egymással utólag, hogy ki mennyi földet tud venni. Édesapámnak 36 unokatestvére volt.

Gyerekkorában elküldték a dédapámhoz a szülei, valamilyen elfoglaltságuk miatt. Adtak neki 10 tojást, hogy a nagyszülei készítsék el neki ebédre. Édesapám köszönt, amikor megérkezett – Csókolom nagypapa!

- Ki fia vagy? - Kérdezte az öreg.

-Nagypapa ne tessék viccelni! – szólt az apám.

- Nem viccelek, ki fia vagy?

A Samu bácsié.

Hoztam 10 tojást is, hogy süssék meg nekem

ebédre – mondta édesapám.

Mire az öreg.

- Koldustól alamizsnát?

Így ismerte meg 37 unokája egyikét, pedig sem ő sem gyerekei, de még az unokái sem hagyták el gyakran a falu határait. Mindez babaváró hitel nélkül, és lombikbébi program nélkül. Így volt.

Losonci Miklós

Anyós viccek

Az anyós meglátogatja a fiatal párt

-Kedves vőmurem, igazán nem kellett volna azzal fárasztanod magad, hogy kikísérsz az állomásra! – búcsúzik a mama a vonatnál.

-De mama, tessék elhinni, hogy nekem csak öröm, hogy kikísérhetem!

Rémült férfi

Rémült férfi toppan be a rendőrségi ügyeletre.

-Jöjjenek gyorsan! Az anyósom fölakasztotta magát!

-És legalább levágta a kötélről?

-Ugyan! Hiszen még élt!

Sajnálom

Vízparton kétségbe esve kiabál egy ember:

-Segítség a feleségem beleesett a vízbe. Nem tudok úszni, aki kimentí annak adok 100 dollárt!

Egy horgász gyorsan beugrik a vízbe, lebukik, nagy nehezen a partra húzza, majd kéri a fizetséget.

A férfi megnézi a kimentettet, majd így szól:

-Elnézést, de nem jól láttam! Ez nem a feleségem, hanem az anyósom!

Mire a horgász szomorúan:

-Sajnálom! Akkor mennyivel tartozom?

A fogadó

Egy úr megszáll egy vidéki fogadóban. – Mondja kérem – kérdezi a tulajdonostól, - miért változtatta meg a fogadó nevét? Tavaly még a „Bárányhoz” volt címezve, most meg az a felirat, hogy „Fogadó

a Sárkányhoz”.

- Egyszerű ügy – feleli a fogadós. - Tavaly óta hozzánk költözött az anyósom is.

Miért?

- Magát miért ítélték el?

- Mert az anyósomat agyonütötte a villám.

- Ne vicceljen, azért nem csukják le az embert!

- Igen ám, de a nyele az én kezemben volt.

Miért?

Az anyós azt kérdi a vejétől:

- Na Jenő, mit szólsz az új kalapomhoz?

- Nem passzol a fejéhez.

- Miért?

- Mert a kalap új, a feje meg régi.

Házmester úr!

Jenő lekiabál a negyedik emeletről:

-Házmester úr! Házmester úr jöjjön gyorsan, az anyósom ki akar ugrani az ablakon!

-Hát aztán minek kellek én ott?

-Jöjjen gyorsan, mert nem nyílik az ablak!

Túléli

A férj anyósát műtik és ő türelmetlenül várja az orvost. Fél óra várakozás után kijön a műtöből és komoly arccal a férjhez fordul:

-Uram, készüljön fel a legrosszabbra!

Mire a férj:

-Túléli?

A tízemeletes ház

A tízemeletes ház legfelső emeletén egy férfi ki akar lökni egy asszonyt az ablakon. Az utcán báméskodók közül felkiáltt valaki:

-Pfuj! Ki akarja lökni a feleségét!

-Nem a feleségem, az anyósom! – kiállt vissza a tizedikről a férfi. Mire a báméskodó:

-Nézd a vén szipirtyót, hogy kapaszkodik a rohadék!

Pilisszentlászló az első katonai felmérés és az országleírásban

Pilisszentlászló falu történetét több helytörténeti kiadványból ismerhetjük. Ugyanakkor a korábbi kiadványokban nem szerepel a falu 18. századi felmérésnek és leírásának az anyaga, amely a falu középkor utána helyzetéről először tudósít részletesen. Vályi András leírásából megtudhatjuk, hogy 1796-ban a falut Szent Lászlónak hívták és írták, amelyről a szerző a következőket tartotta fontosnak feljegyezni a könyvében. „Pilis Sz. László. Tót falu Pest Várm. földes Ura a’ Religy. Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik nagy völgyben, n. k. (napkelet-szerző) Sz. Endréhez 2, n. ny. (nap nyugat-szerző) Pilis Sz. Kereszthez 3, d. a’ Pomázi erdőkhöz másfél órányira; határja 3 nyomásbéli, zabot leginkább terem, ’s minthogy az egész határ erdőkből, és hegyekből áll, fával, de egyébbel semmivel sem bővelkedik; lakosai egyedül szénégetésből élnek, melyet Budán szoktak eladni.”

A fentiekhez képest egy több, mint egy évtizeddel korábban 1780-84 között készült Magyarországról a részletes katonai felmérés. Ezáltal a magyar településekről a középkor után elsőként készült olyan részletes térkép, amely településszint alatt (utcák, házak, dűlők stb.) ábrázolja a teljes

országot. Így bármelyik akkor létezett település utcáit, épületeit, házait, ipari létesítményeit azonosítani tudjuk. Az elkészült térképek méretaránya 1:28 000 volt. A szelvényeket két római szám határozta meg, a függőleges Coll. (Colonne, oszlop) száma mellett a szelvény oszlopban elfoglalt helyét adták meg fentről lefelé számolva (Sectio). Ez Pilisszentlászló esetében col.: XIV. sect.:18.

A felméréshez tartozó országleírás szerint: Pilisszentlászló (Pilis)Szentkeresztől 2, (Duna)Bogdántól 2 ¼, Visegrádtól 2 ¼ óra járásra helyezkedik el. A faluban plébánia és templom található. „Az itt eredő patak többnyire köves medrű, és több helyen hidak nélkül kell átkelni rajta. Az erdő többnyire tölgyfákból, részben különféle fajú bükkfákból áll, és sok helyen ritkás. Az utak többnyire jók; a Temesre vezető, amely a patak mellett fut, nagyon köves, és nehezen átkelhető egy meglehetősen széles völgyön keresztül idáig. Valami egy lejtőn fekszik, és minden oldalról a környező dombok uralják.”

A térképen jól láthat a település szerkezete, a falu utcái és házai. A falu helységnevet Sz László néven tüntették fel az osztrák térképészek. A térképen a domborzatot ekkor még „Lehmann féle csíkozás”-sal ábrázolták. Jól látható, hogy a falut hegyek vették körül és a hegyeket erdők borították.

Az I. katonai felmérés 1:28.800, színes, kéziratos szelvényei a saját korukban szigorúan titkosak voltak, a nyilvánosság elől elzárták. Mára azonban a kutatók az eredeti példányokat Bécsben a színes másolatokat Budapesten kutathatják. A digitalizáció révén az első katonai felmérés teljes állománya az interneten megtalálható.

Prof. Dr. Sallai János

A Pásztorok

Pilis már régóta arra volt teremtve, hogy erdeiben nyüzsögjön a vad és a határban, erdőszéleken, réteken legelésszenek az állat és birkanyájak. Bárányokat, birkákat, szarvasmarhákat, nyerítő lovakat, gágogó libákat kellett legeltetni. Ezért alakult ki az a szokás, hogy a legeltetésre pásztorokat szerződtek. Így a falunkban is olvashatók a nagyon régi iratokban, a "legeltetési bizottság üléseiről készült jegyzőkönyvek. Mai szemmel vizsgálva a múltunkat, ezek a dolgok, már sokunk ajkára mosolyt fakasztanak. Ilyen az egyik pásztorok a legeltetési bizottság előtt tett ígérete, mely szerint: - a lábasjóságot nem fogja beengedni a legelőről a művelt földterületekre. Községünkben még a XIX. század, végén de még gyerekkoromban a XX. század derekán is nagy jelentőséggel bírt az állattartás. Ekkor, teheneket, ökröket, tinókat, borjúkat, kecskéket és juhokat és nagyszámú sertést tartottak. Ez már erősen megcsökkenve már, de még dívott a 2. világháborút követő esztendőkből is. Erre bizonyíték az a rendelet is, hogy minden községnek, még az 1960-as évek elején is fedezettő bikát kellett tartani A fedezettő állatokhoz pásztorot felfogadni, akinek részére minden község pásztorházat biztosított. Pilisszentlászló a Pilis hegység legmagasabban fekvő települése, ezért a fű a környékbeli településekhez képest a legjobb, legízletesebb. Az állatok gyülekezőhelye a falu központjában lévő főtéren volt. Ezt tanúsítja annak a mai napig megtartott szlovák elnevezése, a "Sztanovisko", mivel a Sztan, magyar megfelelője lábasjóság. Ugyanakkor például lengyelül jelenthet megállót is. Ide gyűltek össze és innét indultak a Csapás felé (a jelenlegi Honvéd utca irányába, a legelőkre. Egészen az 1960-as évek elejéig kecskéket és gidákat is tartottak, akik állandóan rágtak valamit. Télen, a nyáron leszedett és megszáradt lombos levelű ágakat is lerágták. Mivel mindent lerágtak, a kecskék erdőben való legeltetését szigorúan tiltották. Kecskéket általában azok tartottak,

akiknek különböző okokból nem volt lehetőségük tehenet tartani. Népies elnevezés szerint a szegény ember tehenének tartották. Ez a mondás azonban nem minden esetben fedte a valóságot. Voltak akiknek nem voltak földjeik ezért ipari munkásként dolgoztak, és istálló híján családi szükségletre kecskét tartottak. (Akkor még nem volt tej a boltokban).

A kecskéket általában gyerekek legeltették. Mikor még itt is Pilisszentlászlón évről évre tartott az úgynevezett háromnyomásos földművelés, minden évben ki lett jelölve a művelt föld egyharmada pihentetésre. Ezek a területek különböző állatok legeltetésére lettek szétosztva. Természetesen hozzájöttek még az erdőszéli rétek és legelők. Ezek között viszont minőségi eltérések voltak. A birkák, kecskék és lovak a gyengébb minőségű bokros, tüskés területeket kapták. A teheneket, ökröket, borjúkat, tinókat a dúsabb, kövérebb legelőkön legeltették. A libák a legrégebb időktől a patak vízben érezték jól magukat, ezért a libapásztor a patak partra hajtotta őket. Nyár végén, amint betakarították a termést már ki lehetett engedni az állatokat a tarlóra, és a kaszáló rétekre. A libák és kacsák nagyon jól érezték magukat ezeken a területeken. Azt sem tudták, melyikhez lássanak hozzá előbb. Az utak ment fűvet is legeltették. Nagyobb csordák legeltetése, nagyobb tapasztalatot igényelt, mert a keményfejű ökör nem fogadott szót, a tehén meg könnyen elsomfordált. A pásztoról hamar eloldalgott a tinó, és a megijedt borjú. A szétszóródott birkákkal sokszor a juhászbojtár sem tudott mit kezdeni, ezért a juhászgazda hazaküldte. A megvadult bikát, akitől mint gyerekek, de még a felnőttek is féltek, az egész faluban csak Kiss Márton bácsi tudta megszelídíteni és istállóba kísélni.

Részlet, a FALU A HEGYEK KÖZÖTT c. könyvemből.

Szent Balázs püspök

Az egyik legismertebb szentünk, születési ideje ismeretlen. Keresztény vértanú. Püspökké avatása után visszavonult egy magányos hegyi barlangba. Püspökké választása után visszavonult egy magányos hegyi barlangba, ahonnan imádkozva vezette népét, tanácsokat osztott, és gyógyította a közösséget. A legendák szerint vadállatok őrizték, háziállatok módjára engedelmességre nevelte.

316-ban egy Agricola nevű római helytartó, Licinius császár keresztényüldözési parancsainak eleget téve elfogta, és bíróság elé állította a püspököt, akin az oroszlanokból, tigrisekből, medvékből és farkasokból álló testőrsége sem tudott segíteni. Mivel Balázs hitét nem sikerült megtörni, megkorbácsolták, és siralomházba zárták. Rabsága során rengeteg csodát tett. Vízbefojtás általi halálra ítélték, de végül lefejezték.

Tisztelete már rögtön halála után megkezdődött, a

keleti egyházban a 6., a nyugati egyházban pedig a 9. századtól tisztelik a torokbajok elleni védőszentként.

Balázst rendszerint püspöki palástban ábrázolják; pásztorbottal és keresztbe illesztett gyertyákkal; sertésfejjel és gerebennel (emlékezésül arra a vaskampóra, amelyre a legenda szerint kínzatása alkalmával a testét akasztották).

Általában gégedaganatok, vérzések, kelések, hólyagbetegségek, pestis és fogfájás esetében imádkoztak és imádkoznak segítségért. Az orvosok, a takácsok, a szélmolnárok és a fűvós muzikusok védőszentje. Időjelző szentként is tisztelik: ünnepének ideje a tél végét és a veszedelmes viharokat jelzi. Ugyanakkor az állatok oltalmazójaként is tisztelik mint aki távol tartja a farkasokat a nyájaktól.

Szent Balázs ünnepét február 3-án tartják, a katolikus egyházban ekkor végzik a balázsolást.

Csodái

Szent Balázs életéhez számos csoda és legenda fűződik. Az egyik szerint a szent megáldott, és megmentett egy halszállkától fuldokló fiút.

Egy másik alkalommal, amikor a bíró elől visszakísérték cellájába, úgy segített egy asszonyon, hogy visszaadta sertését, amelyet farkas rabolt el. Az asszony hálából ajándékot hozott neki; húst, kenyeret és gyertyát, mire Balázs megáldotta őt.

Kivégzéséhez is legenda fűződik: Agricola helytartó először vízbefojtás általi halálra ítélte, és abba a tóba kellett volna vetni őt, amelybe korábban keresztény asszonyokat fojtottak, mert beleszórták a helytartó házi isteneit a tóba. A bölcs csodatévő akkor a következőt tette: a partra érve rövid áldást mondott a számára halált jelentő tóra, aztán a vízben járva a tó közepéig sétált. Ott megfordult, és barátságosan felszólította bíróját, hogy saját isteneikbe vetett hitük bizonyosságául kövessék őt a vízben járva. Hatvanöt férfi elfogadta a kihívást, akik mind a vízbe fulladtak.

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015